№ 53 Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты: на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакцыі: Вільня, Завальная 7. Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак: на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі—25 фэніг.; дробные абвесткі—па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці—60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 53 (145). Год II. Вільня, 3 ліпня 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Проці Украіны.

2 ліпня.

Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У даліне Ізер, на поўначы ад Ікс-муйдэн, узятых ў палон некольні бэльгійцоў. На заходзі ад Ленс адбіта атака англічан. Контратакай узяты 175 палонных і 17 кулемётаў.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Пры Шмен де Дам французы вялі некольні атак, каторые ўсе адбіты.

Уходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Між верхняй Стрыпай і Нараёўкай ішлі цяжкіе бітвы. Пасьля двохдзённай, вельмі сільнай падгатоўкі артылерыей, пачаліся расейскіе массовые штурмы, вёска Конюхі утрачена. Усе далейшые штурмы адбіты. Асабліва вострые бітвы ішлі наабапал Бэрэжан. 16 расейскіх дывізій штурмавалі ўсё новымі і новымі хвалямі нашы лініі, каторые, пасьля вельмі вострай бітвы, цэлком удержаны намі. Дзе ввpагам удалося ўварвацца, яны ўраз жо былі ізноў выкінуты контратакай.

Расейскіе страты вышэйшы за ўсеякую знаную меру. Некаторые часьці зьнішчэны зусім. Налева ад Стохода і на Дняслры ажывіўся агонь. На поўначы ад чыгункі Ковэль — Луцк атака ворагоў зламалася аб аўстрыяцкую дывізію.

ПЕЦЯРБУРГ. (П. Т. А.). Заседаўшая ў Кіеві вялікая нацыональная рада Украіны прыняла рэзолюцыю, жадаючы самаупраўленьня Украіны.

Юрыдычны камітэт тымчасоваго ураду разглядзіў тые рэзолюціі і заявіў, што да тымчасоваго ураду не належыць развязка пытаньня аб самаупраўленьні Украіны, бо дзеля гэтай справы компэтэнтны толькі установчы сойм.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). Тымчасовы урад у свайей адозві адсьерэгае насяленьне Украіны, каб яно ўжо цяпер не прабавало наладзіць палітычную форму упраўленьня Украіны ды гэтым не прабівало вызволеных сіл Расеі. Пагібель Расеі зрабіла бы і Украіне сьмяротны удар.

ПЕЦЯРБУРГ. (П. Т. А.). Апавешчаньне рады раб. і салд.:

Сягоньня выехалі за граніцу члены спаўніцельнаго камітэту, як прэдстаўнікі рад раб. і салд. Яны едуць у Штокгольм. Пасьля часьць дэпутатоў едзе у Англію, Францію і Італію. Дэпутаты маюць паўнамочча весьці прэдварыцельные перэгаворы ад імі рады раб. і салд. і спаўніцельнаго камітэту з усімі соцыалістычнымі партыямі.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Грэцкі пасол данёс нямецкаму ураду аб разрыве дыплёматычных зносін і зажадаў пашпарту на выезд праз Швэйцарыю. Зашчыту грэцкіх інтэрэсоў прыняла на сябе Голандзія.

АФІНЫ. (Рэўтэр). Урад пастанавіў прасьледаваць усіх вінавайцоў прыпадкоў, здарыўшыхся у сьнежні 1916 г. З гэтаго не выключаючы і міністры.

ШТОКГОЛЬМ. Агітація проці Керэнскаго перакінулася і ў расейскую армію. Чысьленые палкі адмовіліся слухаць глаўнай каманды. У Тамбове салдаты аднаго палка адмовіліся ісьці і на фронт і требавалі одпуска дамоў. У Ростове адзін полк гэтак сама адмовіўся ісьці на фронт.

Англіцкі і Францускі урад лічаць палажэньне ў Расеі ўсё ешчэ вельмі невыгодным для Расеі і яд маюць веры да расейскаго ураду. Прэдстаўнікі саюзнікоў Расеі стараюцца злучыць ўсе партые, якім хочуць вайны, каб скінуць цяперашні урад і утварыць новы габінэт с прыхільнікоў саюзнікоў. Англіцкі міністэр Гэндэрсон, каторы цяпер знаходзіцца ў Маскве, стараецца прыцягнуць да сябе гарнізон і раду раб. і салд.

АМСТЭРДАМ. „Times" пішэ, што тысячы капальняных работнікоў у Кэмбэрлэндзі кінулі работу. Усе спробы міністра амуніціі вярнуць работнікоў да працы, даводзячы ім, што гэта вельмі небасьпечна для гасударства, нічога не дайшлі.

АМСТЭРДАМ. Максім Горкій сказаў, што раз думкі аб сэпаратным міры споўніць нельга, дык Расея павінна прынамсі весьці сэпаратную вайну, маючы на мэці толькі карысьць Расеі, а не саюзнікоў.

БЭРН. „Popolo d'Italia" данасіць с Турына:

У часі адней сходкі работнікоў зусім узняліся крыкі: „Ніхай жыве Ленін! ніхай жыве Грым!"

Новы фронт.

Хоць цяпер у закордоннай Беларусі, як чутно, да бела,ушчыны пачынаюць прызнавацца розные вялікіе паны, — аднак, беларускі рух як быў, так і астаецца рухам шчыра дэмократычным. Вядома, с часам, калі на нашай зямлі наладзіцца новае жыцьцё, калі пагарджаная дагэтуль «мужыцкая» мова займе, як прад векамі, мейсцо мовы урадовай, калі ўсе школы, ў якіх вучацца беларускіе дзеці і моладзь, стануць беларускімі,—о, тады скора з'явяцца ў нас і заможные беларусы, і вялікіе паны, і местовая буржуазія! Але цяпер, пры будаваньні асноў будучыны Беларусі, пераважываюць элементы шчыра дэмократычные.

Дый інач эй быць не магло, прынімаючы пад увагу вядомы ўсім факт, што безмала ўся буржуазія, ўсё панство беларускае здаўна апалячылося, ці абмасковілося. Інач эй быць не магло, бо рух беларускі — гэта пробліск чэлавечай сьвядомасьці ў цёмных, забітых массах народных. Гэтые массы бачылі сваё вызваленьне ад эканомічнаго, соцыяльнаго, палітычнаго і нацыональнаго уціску толькі ў момэнт победы дэмократыі на ўсім абшары рознапляменнай Расейскай імперыі, і іх надзеі збыліся.

Беларусы ад першых крокаў сьвядомаго нацыональнаго жыцьця выступалі солідарна з радыкальнымі элементамі ўсіх нацыональнасьцей Расеі. Першые організаціі беларусоў у пачатку нашаго сталецьця—гэта «Беларуская Рэволюцыйная Грамада», «Беларуская Сацыялістычная Грамада», «Мужыцкі Саюз», «Соцыалістычная партыя Белай Русі» і т. п. Імёны іх красамоўна гаворадь самі за сябе. І яны прынімалі учасьце нараўне з другімі нацыональнасьцямі ў рэволюціі 1905 году, ў організаціях аўтономістоў - фэдэралістоў, у міжпартыйных з'ездах і т. п. Разумеючы, што расейскіе нацыонал-лібэралы (тыпу Мілюкова і нават больш левые) заўсёды будуць весьці палітыку «з'еднаньня рускіх народнасьцей»—беларусоў і украінцоў з вялікарусамі, беларусы у свайей палітыцэ апіраліся на элемэнты соцыалістычные і трудавікіе, на іх рукі пасылалі свае «наказы» і петыціі ў Думу і спатыкалі ў іх шчырых абаронцаў. Давалі сказаць, што за беларусоў у Гасударственай Думе заступаліся толькі соцыал-дэмократы, і мы добра памятаем думскую прамову цяперашняго маршалка рады работнікоў і салдатоў, Чхэідзэ, ў абарону правоў беларускаго народу.

Цікава адзначыць, што пад той самы час польскіе дэпутаты ў Гасударственай Думе урочыста адракліся ўсякай лучнасьці з расейскай опозыцыей!.. І мы верым, што, прынамсі ў нашым краю, роль польскай буржуазіі пры новым дзержаўным ладзе будзе скончэна. Хто ў часі цяжкаго змаганьня грамадзянства ўсяе Расеі с царызмам не хацеў прылажыць свайей рукі да супольнай справы, хто тады стараўся выслужыцца перад «Яго Вялічаствам», выжыдаючы у аддзяку белых камэргэрскіх парток ці ордэроў, — таму цяпер ніхто верыць ня будзе.

Вось, чаму да аўтономічнаго беларускаго руху пад Расеей прылучаюцца цяпер такіе паны, як Скірмунты, Ваньковічы і т. п., каторые раней беларусоў зусім не прызнавалі: гэткую палітыку дыктуе ім іх палітычны розум. Але беларусы павінны аднасіцца да іх з вялікай асьцярожнасьцю: ніхай цяперашняе палажэньне адменіцца, і тые паны, не задумываючыся, пераменяць свой фронт гэтак сама, як перамянілі цяпер.

І. Мялешка.

Палякі аб сабе.

Выдаваны у Влоцлаўку «Goniec Kujawski» пішэ:

„Цяпер палякі гавораць сабе гэтульні комплімэнтоў, што настаўшы час сказаць тры праўды, якіе зрабілі тое, што пульс нашаго жыцьця, гэтак жыва біўшыйся ў лістападзі таго году, цяпер заціх. Першае — тое, што польскі інтэлькт—паверхнасны. Калі не лічыць Копэрніка, дык трэба прызнаць, што Польшча не мае ніводнаго вялікаго філёзофа. Таяж паверхнаснасць выяўляецца і ў палітычнай мысьлі, дый у сваім чуцьці паляк — не глыбок. І тут выключэньне становіць Міцкевіч, пацьверджаючы правіло аб мільёнах. А там, дзе німа яснай думкі і сілы чуцьця, — там выступае і трэйці недастатак: недахватка волі. З гэтай прычыны у польскім жыцьці відаць ваганьне нашых кіраўнікоў. Гэта ня ёсьць мудрае выжыданьне добраго моманту, а няздольнасць выказаць сваю волю. Наша бязвольнасць, якая панавала ўжо ў часі чатырохлетняго сойму, урасла ў расейскай няволі. Мы заглушаемся

партыйнымі сваркамі і занімаемся тым, што выкарыстываем народны голад. Гісторыя адкажэ нам на ўсё гэта неўмалімым, але справядлівым прыгаворам!“

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі Камітэт** выдаў безплатных абедоў бедным вучням беларускіх школ у Вільні і асобам (пераважна дзецям), якіе знаходзяцца пад апекай Камітэту, у месяцу маі 4736, у чэрвені — 4263.

Паніжэньне цыфры выданых абедоў ў чэрвені тлумачыцца тым, што ў другой палові месяца Камітэт выслаў у ахронку ў Чорным Боры 60 дзяцей, каторые тамака маюць поўнае утрыманьне.

× **Гадаўшчына выстаўкі работных дамоў.** 30 чэрвеня 1917 г. мінуў год, як у Вільні наладжэна Выстаўка работных дамоў, каторая мае, як вядома, 4 аддзелы, ў тым ліку беларускі. За год было на выстаўцы 40.000 душ публікі. Абарот — каля 200.000 м. Спэцыальна, або часьцю для выстаўкі працуюць 608 сталых асоб і 1107 падросткаў.

× **Змена Stadthauptmann'a.** 30 чэрвеня Stadthauptmann Поль пакінуў Вільню і вярнуўся ў Тыльжу, каб ізноў заняць тамака мейсцо местоваго галавы.

19 верасьня 1915 г., назаўтра пасьля заняцьця Вільні немцамі, ён быў назначэн за граданачальніка і пачаў спаўняць свае павіннасьці 22 верасьня.

× **У радзільным доме** упраўленьня Літаўэн, Вясёлая 15, безплатна лечаць кабет, хворых на палавые хваробы. Прыём адбываецца ў панядзелкі, серады і пятніцы ад 8 да 9 гадз. раніцай. Дактары, якіе тамака лечаць, павінны захаваць у сэкрэці, каго лечаць, бо многа кабет хварэе без іх віны.

× **У Ботанічны сад** асобы, не маючы білета ў тэатр, могуць хадзіць толькі заплаціўшы за ўход 10 фэн.

× **Кара сьмерці.** Палявы суд 15 марца г. г. засудзіў на сьмерць Казіміра Бялковскаго за тое, што ён 8 лютаго, маючы пры сабе рэвольвэр, напаў на дом купца Чорнаго пры В. Стэфанскай вул. 20.— 30 чэрвеня кара сьмерці споўнена: Бялковскаго расстрэлялі.

× **Кража каровы.** 26 чэрвеня, а поўдні, кабета с Шырвінт прывязала на Вількомірскай вуліцы сваю 6-гадовую карову с крэпкімі рагамі і пайшла на падворак. Калі праз поўгадзіны яна вярнулася, дык каровы ўжо не было. Яе, відаць, укралі.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
27—28	+ 26°	+ 13°
28—29	+ 29,5°	+ 16°
29—30	+ 27°	+ 16°
30— 1	+ 29°	+ 18°

× **Народные страўні.** Чысло людзей, абедаўшых у народных страўнях, дайшло ўжо 80.000 у дзень.

Падвоз рыбы узрос да такой меры, што яе ўсей не маглі распрадаць, і залежаўшуюся рыбу прыходзілося ужываць, як адпадкі.

Да каніны, каторую падвазілі ў Вільню, народ тутэйшы не прывык і купляў яе ня вельмі ахвотна.

Два разы ў Вільню падвязьлі па вагоне кміноваго сыру, але і яго народ купляў ня вельмі ахвотна, і большую часць яго прышлося аддаць у ваенные кантыны, хаця цэна 1.50 м. за рас. фунт — даволі прыступная.

Гэтымі днямі прыбывае трэйці вагон сыру. Цяпер у ваенным часі трэба карыстаць паводлуг магчымасьці з усяго, што можна дастаць.

З усяго Краю.

БЕЛАСТОК. Stadthauptmann установіў спэцыальны падатак з лесьвіц, балконаў і іншых выступаючых на вуліцу прыбудовак. Гадавы падатак установлен у размеры: за кожную ступеньку — 1 м.; за кожын балкон або прыбудоўку да 3 кв. м. — 2 м. Калі гаспадар дому грошы не заплоціць, іх будуць спаганяць з упраўляючаго домам, або с кватэрантоў.

У домі № 17 пры Нямецкай вуліцы крымінальная паліція выкрыла толькі-што наладжэны патайны браварок.

ГРОДНЯ. Тут цяпер знаходзяцца нямецкіе прэдстаўнікі розных прафэсій дзеля знаёмства з землямі Обэр Ост.

С прычыны узросту падвозу цэна на пазёмкі і трускаўкі панізілася да 80 фэн. за расейскі фунт. Спадзяюцца далейшаго паніжэньня. Фунт вішэнь каштуе 1 м. 30 фэн.

СКІДЭЛЬ. 24 чэрвеня гэтаго году пасьвенчэн ваенны магільнік дзе пахаронены пагібшые ў вострых бітвах восеньню 1915 г. салдаты. Як вядома, ад 8 да 11 верэсьня тут ішлі вельмі заядлые бітвы, і Скідэль тройчы перэхадзіў з рук у рукі. Магільнік мае колоннаду з надпісам па нямецку: «Тут лежаць тысяча нямецкіх і трыста расейскіх ваякоў, паўшых за бацькаўшчыну ў бітвах ля Скідэля ў 1915 гаду».

Магільнік адкрыт з вялікай урачыстасьцю.

ЯШУНЫ. Міхал Адамовіч, Константын Рафаловіч і Лавіновіч у начы с 3 на 4 чэрвеня напалі ў ваколіцах Яшун на кабет, несшых спажыўные прадукты, і забралі іх. Віленскі акружны суд засудзіў першаго на 2 гады, другога — на 8 месяцоў і трэйцяго на 1 год у папраўчы дом.

ГРАНДОВА. Селянін Пётр Бірвідовіч у тутэйшых ваколіцах адабраў у аднэй кабеты з Вільні гарох і муку. Віленскі акружны суд, прынімаючы пад увагу, што Бірвідовіч павінен быў карміць 6 дзяцей і што хата яго згарэла ў часі бітв, прызнаў зменшаючые віну акалічнасьці і засудзіў яго толькі на 8 мес. у вастрог.

ДУБІЧЫ, Радунск. пав. Тут знайшлі трупы трох забітых жыдоў. Паліція выкрыла сьлед душэгубаў.

ВАЙЛОЎЦЫ. Гаспадар Гіполіт Панкевіч засуджэн на 1.000 руб. штрафу грашмі за тое, што ў восені 1916 г. укрыў ад уласьцей сваё збожжэ.

СКРАНДУТІС, Мар'ямпольск. пав. Тутэйшы селянін засуджэн Сувальскім акружным судом на 3 гады ў папраўчы вастрог за згвалтаваньне ўласнай дачкі, 22 гадоў.

За ўвесь час нямецкай окупаціі гэта першы падобны прыпадак.

МІНСК. Апрыч беларускаго нацыональнаго конвэнту, ў Мінску адбыўся і літоўскі з'езд, каторы прыняў рэзолюцію аб патрэбі для Літвы дэмократычнаго самаупраўленьня у еднасьці з другімі народамі на аснові фэдэрації. Даносіць аб гэтым украінская часопісь «Вільне Слово» ў № 41.

З усяго сьвету.

ШТОКГОЛЬМ. «Socialdemokraten» даносіць, што ў тую сераду сюды прыбыў галава нямецкіх радыкальных соцыалістоў, Лэдэбур.

ШТОКГОЛЬМ. Штокгольмская конфэрэнція соцыалістоў цымэрвальдзкаго кірунку, назначэная на 3 ліпня, адложэна на два тыдні.

ШТОКГОЛЬМ. Галава бэльгійскіх соцыалістоў Вандэрвэльдэ прыбыў с Пецярбурга у Штокгольм і адбыў доўгую нараду з голандзка-скандынаўскім камітэтам.

ШТОКГОЛЬМ. Голандзка-скандынаўскі соцыалістычны камітэт закончыў перэгаворы с чэска-словацкай соцыалістычнай работніцкай партыей. Дэпутація чэхоў высказалася за утварэньне незалежнаго чэскаго гасударства ў межах аўстрыяцкай дзержавы. Гэтак сама і Расея павінна станавіць саюз аўтономных гасударств.

ВЕНА. Карэспандэнт «Arbeiter Zeitung» даносіць са Штокгольму, што туды прыехаў на соцыалістычную конфэрэнцію Сямён Вітык, соцыал-дэмократычны дэпутат з

Даўные жыдоўскіе організаціі у нашым краю.

У беларуска-літоўскай дзержаве, вядомай пад імем Вялікаго Князьства Літоўскаго, правы жыдоўскаго народу былі вельмі шырокіе. Ад найдаўнейшых часоў, як толькі жыды пачалі ў нас сяліцца, тутэйшы народ, згодне з вядомай у ўсіх славян гасьціннасьцю, аказваў ім гэткую пашану, як кожнаму госьцю, ні ў чым не агранічываючы іх і, наадварот, акружаючы іх асаблівай апекай. Гэта адбілося і ў пазьнейшых пісаных законах нашаго краю—у знаменітым Статуці В. Кн. Літоўскаго, напісаным па-беларуску і ў тэй жэ мові некольки разоў друкаваным. Так, бачым тамака артыкулы, паводлуг каторых за крыўду, ўчыненую на меньні ці асобі жыда, вінавайцоў каралі цяжэй, чым звычайна.

Жыдоў, апрыч мовы і іншых нацыональных адзнак, злучае між сабой вельмі крэпка іх рэлігія. І першые організаціі пасяліўшыхся на нашай зямлі жыдоў былі аснованы не рэлігійным грунці. Жыдоўскіе рэлігійные грамады, становячы найніжэйшую організацыйную клетачку, злучаліся далей у кагалы. Кагал абнімаў даволі значнае чысло грамад, часта маючы пад сабой вялікі абшар зямлі. Яму прыслухоўвалі такжэ так-званые прыкагалкі, злучаўшые некольки грамад і незалежна упраўляўшые сваімі ўнутрэнымі справамі, але падаткі і іншые павіннасьці назначаў кагал.

Апрыч гэтых мейсцовых організацій, каторые кіравалі зусім незалежна ад гасударственай уласьці сваімі штодзенными справамі, жыдоўскі народ на нашай зямлі карыстаў с поўнаго самаупраўленьня і ў сваіх агульна-нацыональных справах. Гэта ясна выявіцца, калі разгледзім вышэйшые жыдоўскіе органы самаупраўленьня.

Найбольш стройнай была жыдоўская організація ў часі ад 1623 да 1761 году. Тады найвышэйшым урадам для жыдоў быў „сэйм, або сынод грамад Літвы“. На гэты сэйм сперша пасылалі дэпутатоў толькі тры округі: Брэсцкі, Гродзенскі і Пінскі; ад 1652 году да іх далучыўся Віленскі округ, а ад 1691 такжэ Слуцкі. Магілёўшчына і Вітэбшчына мелі сваой асобны сэйм, называўшыйся Беларускім, але, судзячы паводлуг некаторых актоў с таго часу, поўнай незалежнасьці Беларускі сэйм ня меў і над ім меў у некаторых справах уласць сэйм грамад Літвы.

Кожын округ, пасылаўшый дэпутатоў на агульна-краёвы сэйм, або сынод, меў ешчэ і свае акружные сэймы, або сэймікі. Гэткіе сэймікі меў кожын з вышэй паменёных акругоў, у тым ліку і Беларускі округ, карыстаўшый с шырэйшых за іншые правоў. На сэймікі, якіе адбываліся пэрыодычна у адным з назначэных дзеля гэтаго пунктоў округа, з'ежджаліся дэпутаты ад усіх кагалоў таго округа. Сэймікі займаліся гэткімі справамі: 1) раскладкай розных аплат на ўсе жыдоўскіе грамады округа; 2) устанаўленьнем узаемных адносін між кагаламі, развязкай спорак паміж кагаламі, а так сама спорак між імі і прыватнымі асобамі; 3) выбарамі дэпутатоў на найбліжэйшы агульна-краёвы сэйм або сынод і выработкай інструкції для іх. Апрыч таго, на сэйміках разбіраліся розные іншые справы жыдоўскаго насяленьня округа ці якойбудзь часьці яго.

Беларускі сэйм збіраўся ў наперад установленым часі, але, наагул, не часта. Усёж такі ён меў свой пастаянны урад — глаўнаго рабіна беларускіх кагалоў, начальніка краю, ды пісара. Рабін атрымліваў, як на тые часы, даволі вялікую пэнсію. Глаўным рабінам беларускіх кагалоў быў ад 1715 да 1725 гадоў Саул Гінцбург подпіс каторага спатыкаецца на дакумэнтах, пісаных у Копысі, Дуброўне, Горках, Шклове,—дзе збіраліся кагальные сэймы.

Вельмі цікава тое, што ў жыцьці жыдоўскіх грамад здаўна выяўляецца барацьба між рабінамі і грамадамі—з аднаго боку і між заможнымі элемэнтамі і „галыцьбой“—з другога. Мы не маемо больш абшырных данных аб гэтым, але намёк на гэта спатыкаем у справі між Беларускай сынагогай і Шклоўскім кагалам, каторую ў 1746 гаду разбіраў літоўскі скарбовы трыбунал. Шклоўскіе жыды заяўлялі, шта рабіны павінны занімацца толькі духоўнымі справамі, а не падаткамі, што яны не маюць права спаганяць недоімкі і раскладаць падаткі: аб такіх справах, „паводлуг старога звычаю“, павінны ў кожнай грамадзе пастанаўляць з'езды заможных жыдоў, а не галыцьбы, каторые выбіраюць сваіх старэйшых і ўселякіхураднікоў сваіх.

Да ўсяго гэтаго трэба дадаць, што агульна-дзержаўная ўласць рэдка мешалася да жыдоўскіх унутрэных спраў, ды яна разгледала толькі спорные справы між сэймамі і кагаламі, жалабы грамад і паадзінокіх жыдоў на неправільные чыннасьці кагалоў і вышэйшых установ і т. п., пілнуючы, каб не была нарушэна констытуція В. Кн. Літоўскаго і агульна дзержаўные законы. А ўнутрэнае жыцьцё жыдоўскаго народу ішло зусім самабытнай дарогай, і, трэба думаць, гэтым тлумачыцца факт, што жыды дагэтуль захавалі ў нас сваю ўнутрэную нацыональна-рэлігійную організацію.

Х. Х.

Галічыны. Разам з Ганкевічэм і Тэмныцькім гэта ўжо трэйці прэдстаўнік украінскай соцыал дэмократіі у Штокгольмі.

МАСКВА. «Утро Россіі» даносіць, што 6 чэрвеня румынскі урад пакараў сьмерцю 32 асобы, ў тым ліку 7 соцыалістоў, за «здраду гасударства».

БЭРН. З Ірландіі даносяць: Пры выпуску паўстанцоў з вастрогу на вастрожнай башце вывесілі штандар рэспублікі. Фігура Фэміды была разбіта, выбіты вокны ў судовым трыбуналі і военным урадзі. Пад нацыональным памятнікам адбыўся людны мітынг, каторы у свaей рэзолюціі заявіў пратэст проці спробы англіцкаго ураду недапусьціць ірландзкае пытаньне на мірную конфэрэнцыю.

Рэволюція у Расеі.

КІЕЎ. Уніяцкі мітрапаліт Андрэй Шэптыцкі прыеждждаў с Пецярбурга ў Кіеў са сваею дружынаю і тут высьвяціў на уніяцкаго біскупа ўсяе Расеі быўшаго праваслаўнаго сьвяшчэніка о. Фёдорова.

Незадоўга перад вайной о. Фёдоров прыеждждаў з Львова, дзе жыў апошні час, у Расею, а па дарогі заеждждаў і ў Вільню, дзе меў даволі многа знаёмых між беларусамі. О. Фёдоров—адзін с чынных працаўнікоў дзеля справы аднаўленьня уніі ў тых краёх, дзе яна была забаронена расейскім царскім правіцельствам ад 1839 году.

Мітрапаліт Шэптыцкі с Кіева езьдзіў у Тарнополь, а адтуль праз Пецярбург выехаў у Швэцію. Паводлуг некаторх газэт, ён збіраецца ехаць у Рым, ды там яго быцтым то маюць назначыць за кардынала. Тады ён вернецца ізноў у Галічыну.

МАСКВА. Тут адбыўся з'езд стараверoў, на каторым пастаноўлена гэткая рэзолюція:

Сабраньне маскоўскіх старавероў усіх толкаў, разгледзіўшы пытаньне аб аддзяленьні царкві ад гасударства, знійшлося на тым, што ўсе рэлігійные організаціі павінны быць свабодны і вольны ад гасударства. Цэрква ня можэ быць служкай гасударственай уласьці. Цэрква павінна адрачыся ад усеякіх прывілеёў перад другімі рэлігіями, павінна адмовіцца ад дзержаўнай помачы грашмі. Гэтаго вымагаюць заверэньня тых свабод, якіе павінны панаваць у вольнай Расеі. Гэтаго вымагае патрэба вольнаго развіцьця і кіраўніцтва нашых унутрэных патрэб.

КІЕЎ. «Кіевск. Мысль» пішэ што местовы спаўніцельны камітэт у Кіеві пастанавіў тэлеграмаю прасіць А. Брусілова арэштаваць і выслаць у Пецярбург пачаеўскаго архімандрыта Віталія, каторы вёў шкодную агітацію між салдатамі.

Пачаеўскі манастыр здаўна вядомы, як цэнтр чорнасоценства.

ЖЫТОМІР. Як пішэ «Рэч», местовы спаўніцельны камітэт у Жытоміры, прынімаючы пад увагу даўнейшую і цяперашнюю (чорнасоценна-абрусіцельную) «работу» архіепіскопа Евлогія, звярнуўся да тымчасоваго ураду с трэбаваньнем ураз-жэ скінуць Евлогія з мейсца.

ПЕЦЯРБУРГ. (П. Т. А.). З'езд рад раб. і салд. усяе Расеі вялізарнай перэвагай галасоў прыняў рэзолюцію, пададзеную соцыал-рэволюцыонерамі і меньшэвікамі, ў каторай гаворыцца: „Сучасная вайна узнялася ад імпэрыялістычных мэт кіраўнічых класоў усіх старон, жадаўшых здабыць новые рынкі і паняволіць экономічна і палітычна адстаўшые культурна краі. Гэта вайна нясе знішчэньне ўсім старонам і народам і стаўляе расейскую рэволюцію на краю пропасьці. Яна каштуе мільёны ахвяр, забірае мільярды і суліць узрост таго безладзьдзя, якое пакінуў стары лад. Яна вядзе да голаду і не дае старонцы рабіць работу, патрэбную дзеля ўмацаваньня волі. З гэтай прычыны з'езд высказывае сваю думку, што змаганьне за хутчэйшы канец вайны—гэта глаўная задача рэволюцыйнай дэмократіі. Гэтаго павінны дабівацца работнікі ўсіх старон. Уважаючы, што канца вайны можна дайсьці толькі злучыўшы сілы дэмократіі ўсіх старон, з'езд лічыць патрэбным, каб расейская рэволюцыйная дэмократія звярнулася з адозвай да дэмократіі ўсіх старон, прызываючы да працы дзеля кліча: мір без аннэксій і контрыбуцій на аснові самаапрэдзеленьня народаў. Поруч с тым трэба дабівацца чым-хутчэйшаго аднаўленьня інтэрнацыонала і сазыва міжнароднаго соцыалістычнаго з'езду. Дзеля развязкі ўсіх гэтых пытаньнёў павінны быць пасланы дэлегаты ў саюзные і нэутральные староны, каб запрасіць у Расею ўсе соцыалістычные партыі.

„З'езд заяўляе, што пакуль міжнародная дэмократія ня зробіць крокаў дзеля набліжэньня канца вайны, расейская рэволюцыйная дэмократія павінна ўсе сілы напружыць дзеля узмацаваньня фронту расейскай арміі, бо прарыў расейскаго фронту азначыў бы разгром расейскай рэволюціі. Пытаньне аб наступленьні можэ быць развязано толькі на моцы чыста военных і стратэгічных комбінацій“.

ШТОКГОЛЬМ. Маршалак рады раб. і салд., Чхэідзэ, напісаў нямецкаму дэпутату - соцыалісту, Мільлеру, каторы знаходзіцца тут, пісьмо, даносячы, што рада раб. і с. з радасьцю прымець нямецкіх соцыалістоў і што яна зусім здаволена ўчасьцем нямецкіх соцыалістоў у агульнай конфэрэнціі.

ЛОНДОН. „Morning Post“ даносіць, што меншасць англіцкіх соцыалістоў прыстала на запрошэньне расейскіх соцыалістоў прыехаць у Штокгольм.

ШТОКГОЛЬМ. Голандзка-скандынаўскі камітэт атрымаў вестку, што ў аўторак, 3 ліпня, сюды прыеждждае офіцыальная дэлегація пецярбурскай рады раб. і салд., зложэная с 6 асов.

ШТОКГОЛЬМ. На з'ездзі рад раб. і салд. усяе Расеі было 325 меньшэвікоў (староннікоў Чхэідзэ), 306 соцыал-рэволюцыонероў (соцыалістычны цэнтр), 30 інтэрнацыоналістоў (група Троцкаго), каторые блізкі да групы Леніна, і 115 староннікоў Леніна (большэвікі).

ЛОНДОН. С Пецярбурга даносяць, што Скобелев заявіў, што будуць зроблены энэргічные крокі, каб прымусіць саюзьнікоў пачаць мірные перэгаворы і паменшыць іх военные дамаганьня.

Спаўніцельны камітэт рады раб. і салд. высказаўся за учасьце арміі на фронці ў выбарах у устаноўчы сэйм, каб развязаць пытаньне аб міры, ці вайне.

ШТОКГОЛЬМ 1 ліпня ў Пецярбузі і ва ўсіх местох Расеі адбыліся вялікіе дэмонстраціі с прычыны падарожы дэпутатоў рады раб. і салд. Дэмонстраціі павінны былі паказаць, што работнікі і селяне жадаюць міра, хуткаго сазыва устаноўчаго сэйму і злучэньня дэмократычных сіл проці рэакціі.

«Земледельчэская Газета», орган міністэрства сельскай гаспадаркі, пішэ:

У Астраханскай, Орэнбурской, Самарскай губ. і Уральскай абласьці каля 50% зямель не засеяны. Якогаж працэнту даходзіць папар у Кіеўскай, Падольскай і Валынскай губэрнях? У цэнтральнай Расеі, над Волгай і ў Ново-Россіі гэтак сама незасеяны вялікіе абшары.

ПЕЦЯРБУРГ. З'езд казакоў высказаў сваю поўную веру тымчасоваму ураду і заявіў, што верыць у цесную еднасць Расеі с саюзьнікамі. Казакі цьвёрда стаяць за урад у яго змаганьні з анархіей і контррэволюціей. З'езд адкідае ўселякую думку аб сэпаратным міры і дамагаецца далейшай вайны дя поўнай пабеды. З'езд востра асудзіў дэзэртэроў, называючы іх здрайцамі, і прызывае насяленьне падпісывацца на пазыку.

ШТОКГОЛЬМ. Казацкі з'езд усяе Расеі прыняў усемі галасамі проці аднаго гэткую рэзолюцію:

1. Усе землі, якіе знаходзяцца ў руках казакоў, астаюцца іх уласнасьцю.

2. усе землі ў межах казацкіх ваколіц, дадзеные старым урадам не казакам, а такжэ землі, каторые тамака мае гасударство або цэрква, павінны быць вернены ранейшым валадаром.

3 землі ў казацкіх ваколіцах, якіе цяпер належаць да селян, астаюцца селянскімі.

ШТОКГОЛЬМ. Матросы военных параходаў «Баян», «Богатыр», «Олег» і «Рюрык» пастанавілі пратэставаць проці Керэнскаго, як міністра флота, за яго самавольство, выявіўшаеся ў адстаўцы начальніка балтыцкаго флота гэнэрала Максімова без згоды дэпутатоў ад флота. Разам с тым яны пастанавілі вызваць Керэнскаго ў Гэльсінгфорс дзеля асабістаго тлумачэньня.

У Пецярбурзі наладжэн камітэт дзеля організаціі рэволюцыйнай арміі з дабравольцаў. Камітэт маніцца організаваць батальёны з дабравольцаў, каторые павінны сваім прыкладам пацягнуць за сабой усю армію. Гэтые дабравольцы самі выбяруць сваё начальство. З усіх канцоў Расеі ўжо запісалося многа ахвотнікоў.

Агульна-украінскі военны з'езд зажадаў ад цэнтральнай украінскай рады, каб яна разарвала зносіны з урадам і апавесьціла аўтономію Украіны. Апрыч таго з'езд жадае, каб земля была ўраз жэ падзелена і каб украінскі народ быў організован на нацыональных асновах.

ШТОКГОЛЬМ. Экіпажы трох броненосцаў Паўночнаго мора прынялі ўсемі галасамі рэзолюцію, дабіваючыся ад тымчасоваго ураду перавозкі цара у Кронштадт дзеля аканчацельнаго суда.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). Пасьля таго, як усе спробы намовіць стральцоў 12 і 13 дывізіі прыстаць на рэорганізацію іх нічога не дайшлі, па загаду военнаго міністра Керэнскаго стральцоў акружыла кавалерыя. 500 стральцоў паддаліся; у іх узялі аружжэ і павялі.

Як даносіць расейскае бюро прэссы, організація жаноцкіх военных дружын пачалася тады, як салдаты шмат дзе адмовіліся наступаць.

ПЕЦЯРБУРГ. (Гавас П.Т.А.). У адказ на рэзолюцію рады раб. і салд. аб роспуску думы адбылася прыватная нарада членоў думы, каторая прыняла ўсемі галасамі гэткую рэзолюцію:

„Дума, прымусіўшая цара Мікаля адрачыся ад трону і памагаўшая наладзіць тымчасовы рэволюцыйны урад, сама становіць рэволюцыйную установу і ня можэ перэстаць быць прэдстаўніцай націі“.

ШТОКГОЛЬМ. Прэдстаўнікі фронту, прыехаўшые с фронту, дамагаюцца, каб усе манахі паступілі ў армію, а манашкі каб працавалі на палёх.

ЦУРЫХ. Надзвычайная сьледчая камісія пастанавіла пачаць прэдварыцельнае сьледзтво у справі Штырмэра, Протопопова, Добровольскаго і генэрала Рэннэнкампфа.

Артур Гэндэрсон паехаў з вельмі важным паручэньнем у Маскву.

«Нов. Вр.» пішэ, што ў Пецярбурзі цяпер знаходзіцца каля 35.000 анархістоў. У адкрытым пісьме да тымчасоваго ураду яны грозяць узрывам военных фабрык, калі пачнуцца военные опэраціі. Калі ім не дадуць свабоды сходаў, дык яны са свайго боку аб'явяць Пецярбург у стане асады.

ШТОКГОЛЬМ. С Пецярбурга даносяць, што устаноўчы сэйм назначэн на 13 кастрычніка, а выбары дэпутатоў — на палову верэсьня.

ПЕЦЯРБУРГ. Тымчасовы урад скасаваў военные суды.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). Урад маніцца наладзіць асобную экономічную раду пад маршалкоўствам міністра-прэзыдэнта. У ей будуць заседаць прэдстаўнікі рады раб. і салд., селян, прамышленікоў, купцоў, біржы, прафэсыональных саюзоў і мест.

Міністэр фінансоў апрацаваў праект закона, каб на людзей, якіе маюць больш за 10.000 руб. у год даходу, накладалі-бы апрыч падаходнаго падатку тройчы ў год дадатковы налог.

С прычыны недастачы газэтнай паперы ранічные газэты могуць мець найбольш 252 стаўбцы ў тыдзень, а вячорные—найбольш 150. Выключаецца з гэтаго толькі урадовы орган і «Ізвестія», газэта пецярбурскай рады раб. і салд.

Военны міністэр Керэнскій выехаў дзеля інспэкціі ў Казань і на Каўказ.

ЛОНДОН. Бэльгійскі соцыаліст Вандэрвэльдэ пішэ ў «Daily Chronicl» аб варунках жыцьця ў Расеі. Ен кажэ: „Палажэньне ў Расеі ўсё ешчэ заблутанае. Фінансы зруйнаваны. Раздзел спажыўных прадуктоў—у безпарадку. Дарогі—ў хаотычным стане. Трэба дзівавацца, што Расея не распадаецца. У Расеі пануюць варункі, пры якіх заходня-эўропэйскіе дзержавы дайшлі бы да поўнаго развалу“.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

29.VI. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У Фляндрыі на некаторых адрэзках — востры агонь. Заядлые бітвы узняліся ўчора між каналам Лябассэ і Скарп. У вечары між Іліш і Мэрікур і між Фрэнуа і Гаврэль пайшлі ў атаку некольні дывізій. Пасьля вострай штыкавой бітвы англічане ўмацаваліся ў нашых пярэдніх лініях між Опі і млыном Гаврэль. На ўсіх іншых пунктах ворагі адбіты агнём і контратакамі. Ворагі мелі вялікіе крывавые страты.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Пры Шмэн дэ Дам, пры Фор дэ Мальмэзон, на поўдні ад Курт Пон і на палудзенным усходзі ад Ай мы

здабылі французскую пазыцію на шырыні 1000 мэтроў і адбілі вострые контратакі. Узяты 150 палонных і некольki кулемётаў. Каля вяршыны 304, наабапол дарогі Малянкур—Эн і ў лесі Авокур мы здабылі французскіе пазыціі на шырыні 2300 мэтроў і у глыб на 500 м. Контратакі адбіты. Тут мы ўзялі больш за 550 палонных.

30.VI. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Баевая чыннасць—слабая. На поўдні ад Армант'ер наступаўшая англіцкая рота ўварвалася у наш акоп, але контратакай была ўраз жэ выкінута назад. Пры Шэр і С. Кантэн узяты бэльгійскіе і французскіе палонные.

Фронт нямецкаго Насьледніка: На палудзенным усходзі ад Корбэні мы на шырыні 1200 м. уварваліся на французскіе лініі. На ўсходзі ад Сэрні мы ўзялі акопы, сумежные са здабытымі намі ўчора. Дьве французскіе контратакі адкінуты. На усходнім склоне вяршыны 304 мы здабылі ешчэ 500 мэтроў французскіх пазыцій. Ворагі упорна бараніліся і мелі цяжкіе страты. Варожые контратакі пры Авокур адбіты. Число палонных даходзіць 825.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Сільны агонь расейскай артылерыі ад чыгункі Львов—Броды да вяршын на поўдні ад Бэрэжан. Пры Канюхах атакаваўшые расейскіе сілы адкінуты нашым нішчучым агнём з вялікімі стратамі. На поўначы і паўночным заходзі ад Луцка расейскі агонь крапчэў.

На фронці эрц-гэрцога Іозэфа, Макензэна і Македонскім—нічога новаго.

1.VII. Заходні тэатр:

Фронт нямецкаго Насьледніка: Спробы французоў адваеваць назад здабытэ намі абшар пры Шмэн дэ Дам і на заходнім березі Маасу адбіты. На ўсходзі ад Сэрні ворагі тройчы атакавалі нашы акопы на поўдні ад хутара Ля Бовэль. Усе атакі крывава адбіты. Контратакай мы здабылі французскіе лініі да дарогі Ай—Пассі. Тут число палонных за апошніе тры дні узрасло да 10 афіцэроў і 650 салдатоў. На заходнім березі Маасу французы некольki разоў прабавалі скінуць нас з вяршыны 304, але зашчытным агнём і ў вострых бітвах на ручные гранаты яны былі адбіты.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пад націскам сваіх саюзьнікоў расейскі урад пачаў наступленьне часьцю сваіх войск. Пасьля абстрэлу нашых пазыцій ад верхняй Стрыпы да Нараёўкі,—расейская пяхота вела заядлые атакі на фронці 30 кілём. шырокім. Наш нішчучый агонь усюды прымусіў массы ворагаў ахахлынуць назад. Начные атакі наабапол Бэрэжан і пры Звыжыне гэтак сама зломлены, нічога не дайшоўшы. Агонь даходзіў на поўначы да сярэдняго Стохода і на поўдні да Станіславова, але тут атак не было.

Аустрыяцкіе апавешчэньня.

ВЕНА. 28. VI. Усходні тэатр: На Галіцкім фронці на поўначы ад Днестра артылерыя ворагоў вельмі ажывілася.

Італьянскі тэатр: Апрыч 1800 палонных, пры адваеваньні назад Монтэ Орідара ўзяты 52 кулемёты, 2 мінамёты, 7 гармат і 2000 стрэльб.

ВЕНА, 30.VI. Усходні тэатр: У Галічыне за апошніе дні артылерыйскі агонь ворагоў усё крапчэе і даходзіць найвялікшай сілы ў ваколіцах Конюхоў і Бэрэжан. Пешы штурм пры Конюхах зломлен нашым зашчытным агнём.

Італьянскі тэатр: На Монтэ Орідара дагэтуль здабыты 12 гармат.

ВЕНА 1.VII. Усходні тэатр: У усходняй Галічыне у групі войск генэрала ф. Бэм бітва йдзе поўным ходам. Пасьля трываўшаго некольki дзён, узрастаючы ўсё болей і болей, артылерыйскаго агня, артылерыйская бітва дайшла ўчора найвялікшай сілы. Працавалі і найвялікшые гарматы. На поўдні ад Бэрэжан і пры Конюхах пачаліся сільные пешые штурмы, каторые адбіты без астатка. Пасьля палудня зламаліся вельмі сільные атакі на паўночным заходзі ад Заложа. У поўначы ворагі прабавалі атакаваць на поўдні ад Бэрэжан, але былі адбіты.

Італьянскі тэатр: У арміі на Ізонцо мы пры Вэртойбе ўварваліся на другую варожую лінію і ўзялі ў палон 1 афіцэра і 150 салдатоў.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

ПАРЫЖ (Гавас). Грэцкі урад загадаў сваім паслам паведаміць урады Нямеччыны, Аўстрыі, Боўгарыі і Турэччыны аб разрыве дыплёматычных зносін з імі.

ВЕНА. Грэція прэрвала свае дыплёматычные зносіны з Аўстро-Вэнгрыей.

ЛОНДОН. Грэцкая камэра сазываецца на апошні тыдзэнь ліпня, каб пацьвярдзіць пераход Грэціі на старану саюзьнікоў і пастанавіць, як мае быць пушчэна ў ход грэцкая армія.

ЛЮГАНО. Орган італьянскаго ураду «Popolo Romano» кажэ, што Францыя, відаць, страціла галаву, бо Грэціі за прылучэньне да саюзьнікоў абецаліся даць Константынополь.

У Аттыцэ—праўдзівая рэволюція. Дзеля затушэньня яе тамака цяпер собрано 40.000 войска.

АФІНЫ. (Гавас). Парлямэнт, выбраны 31 мая, будзе озван на двох-тыднёвую сэссію.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Ня гледзячы на ўсе галосные дамаганьня міра і угоды на ўсіх расейскіх фронтах, англіцкаму упорству ўдалося пагнаць расейскіе войскі ў атакі. Расейскаму народу цаной многіх тысяч новых трупоў прыдзецца перэканацца, што нямецкі фронт на ўсходзі не аслаблен дзеля заходняго і стаіць, як і раней, непарушэны.

ЛОНДОН. Ллойд Джордж сказаў у Глязго прамову, ў каторай між іншым казаў:

„Сусьветная навальніца яшчэ не супакоілася. Военнае палажэньне с прычыны прыпадкоў у Расеі бязспорна зьмянілося на нашу шкоду. Амэрыка пачынае цяпер пасылаць у Эўропу свае войскі, і з гэтай прычыны наша пабеда будзе поўная, але толькі тады, калі мы паложым канец падводнай вайне. Мы маглі-б мець мір зара, бо Нямеччына яго хочэ, — але гэта быў бы мір, каторы аддаў-бы ў рукі Нямеччыны надзор над занятымі ей цяпер землямі".

ЛОНДОН (В.Т.Б.). У сваей прамові у Глязго Ллойд Джордж далей сказаў:

„Вы можэце мець мір, але на варунках, якіе станавілі-бы катастрофу для жыцьця кожнай вялікай дзержавы".

БЭРЛІН. (В. Т. Б.). Англіцкім прыказам па арміі назначаецца награда 30.000 марак таму або тым лятуном, каторым удасцца ўзяць ротмістра Ріхтгофэна жывым, ці мёртвым. Гэткае назначэньне награды можна вытлумачыць толькі тым, што Англія прывыкла ваеваць толькі наёмнікамі. Апавешчэньне награды напамінае сабой часы таргоўлі нявольнікамі і дабываньня скальпоў.

БЭРЛІН. Паручык Альмэнрэдэрн, адзін з найлепшых лятуноў эскадры Ріхтгофэна, збіўшы 26-го чэрвеня свайго 30-го ворага, загіб 27-го чэрвеня ў бітве на паветры.

ЛОНДОН. Статс-сэкрэтар Келявы сказаў ў сваей прамові ў Бірмінгаме, што Англія сёлета утраціла ад падводных лодак 449 вялікіх параходаў і 71—малых.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Адна з нашых падводных лодак у Сяродземным моры затапіла малы англіцкі крэйсэр.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У Англіцкім каналі, Біскайскай затоцы і ў Паўночным моры ізноў затоплены 5 параходаў і 4 парусьнікі ёмкасьцю разам 21.700 тонн.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У Англіцкім каналі, Атлянтыцкім акіяні і Паўночным моры ізноў затоплены 24.500 тонн. Адна з нашых падводных лодак у Атлянтыцкім акіяні на дарозі бачыла многа абломкаў караблёў і шмат замарожэнаго мяса.

БЭРЛІН. (В.Т.Б). У паўночным поясе блокады ізноў затоплено 26.400 тонн. У Сяродземным моры—27.042 тонны. У Атлянтыцкім акіяні ізноў затоплено 36.000 тонн.

АМСТЭРДАМ. «Times» піша аб падводнай вайне:

Красавік быў чорны месяц. Чэрвень суліць тоеж самае.

БЭРЛІН. У Рэйхстаг пададзен праект закона аб новым ваенным крэдыце на 15 мільярдоў марак.

РОТТЭРДАМ. У Англіі пекарам выдаюць цяпер толькі 75% мукі, якую яны раней ужывалі. Абурэньне між работнікамі ўрастае. Баяцца новых забастовак і работніцкіх разрухоў ў фабрыках амуніціі.

РОТТЭРДАМ. З Дубліна данасяць, што апошніе разрухі ў Ірландыі былі наладжэны выпушчэнымі на волю кіраўнікамі сіннфэйнэроў.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Редактар Язэп Салавей.